

50
FESTIFIFTY

ZA 17.12.22 - CONCERTZAAL

WEIHNACHTSORATORIUM

**Nederlandse Bachvereniging
o.l.v. Shunske Sato**

CULTUURCENTRUM HASSELT, Kunstlaan 5, B-3500 Hasselt

CCHA.BE

ZA 17.12.22 - CONCERTZAAL

WEIHNACHTSORATORIUM

Nederlandse Bachvereniging
o.l.v. Shunske Sato

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685-1750)

Weihnachtsoratorium

Nederlandse Bachvereniging – ensemble

Shunske Sato – viool en leiding

Viola Blache – sopraan

Ulrike Malotta – alt

Marcel Beekman – tenor

Matthias Helm – bas

samenstelling programmaboek: Catho Menten (supervisie Riet Jaeken)

Onderdeel van: *At the close of the year*, CCHA-project in het kader van FESTIFIFTY, 50 jaar CCHA

PROGRAMMA

Gottfried Heinrich Stölzel ⁽¹⁶⁹⁰⁻¹⁷⁴⁹⁾

Openingskoor *Ach daß die Hülfe aus Zion über Israel käme*
uit kerstcantate *Ach daß die Hülfe aus Zion über Israel käme*

Johann Sebastian Bach ⁽¹⁶⁸⁵⁻¹⁷⁵⁰⁾

Cantate I, Jauchzet, frohlocket!
uit *Weihnachtsoratorium, BWV 248*
Cantate voor Eerste Kerstdag

Cantate II, Und es waren Hirten
uit *Weihnachtsoratorium, BWV 248*
Cantate voor Tweede Kerstdag

Dietrich Buxtehude ⁽¹⁶³⁷⁻¹⁷⁰⁷⁾

In dulci jubilo, BuxWV 52

Johann Sebastian Bach ⁽¹⁶⁸⁵⁻¹⁷⁵⁰⁾

Cantate III, Herrscher des Himmels
uit *Weihnachtsoratorium, BWV 248*
Cantate voor Derde Kerstdag

KERST MET HET WEIHNACHTSORATORIUM

Elk jaar rond de kerstperiode weerklinkt het *Weihnachtsoratorium* van Johann Sebastian Bach op talrijke plaatsen in binnen- en buitenland. Als afsluiter van FESTIFIFTY zetten ook wij dit muzikale meesterwerk in de schijnwerpers. Het *Weihnachtsoratorium* vertelt het evangeliieverhaal over de geboorte van Christus, de aanbidding van de herders, de opdracht van koning Herodes aan de drie Wijzen en hun bezoek aan het kind. Ondertussen groeide dit prachtige koorwerk uit tot een van de meest populaire Bach-werken aller tijden, samen met de *Mattheüs-* en de *Johannespassie*. Tijdens het concert zullen enkel de eerste drie delen van deze monumentale compositie worden uitgevoerd. Dit heeft alles te maken met Shunske Sato's zoektocht naar inhoud: *"Ik vind het een beetje ongelukkig dat het Weihnachtsoratorium als één werk wordt gezien. In Bachs tijd klonk immers maar één cantate per dag en elk daarvan is een wereld op zich. Je doet af aan die wereld als je er te veel achter elkaar doet. Waarom een marathon rennen als je in een concert diepgang kan vinden?"*

Bach als Thomascantor

Voor de meeste mensen is de kerstperiode een tijd van gezelligheid en ontspanning. Voor Bach daarentegen, was het een tijd van hard werken en weinig slaap. In mei 1723 werd hij aangesteld als cantor aan de Thomasschule in Leipzig. In deze belangrijke functie was hij onder andere verantwoordelijk voor de muziek in vier kerken en leidde hij de muziekkuitvoeringen tijdens de liturgische diensten die er plaatsvonden. Het werk als Thomascantor was zonder twijfel een erg dankbare functie op muzikaal vlak, maar tegelijkertijd was deze job ook zwaar en tijdrovend. Het waren vooral grootschalige, intensieve composities zoals cantates, die tijdens zo'n vieringen gespeeld werden. Tijdens de kerstperiode nam de druk telkens nog extra toe. De kerkleiders vroegen de componist jaarlijks een zestal nieuwe werken te schrijven voor de kerkdiensten tussen Kerstmis en Driekoningen. Veel tijd om te feesten was er voor Bach dus niet, maar het resulteerde wel in zijn indrukwekkende *Weihnachtsoratorium*.

Parodie

Toch bestond het *Weihnachtsoratorium* niet volledig uit nieuwe muziek. Bach hergebruikte hiervoor fragmenten uit eerder geschreven gelegenheidskantates. De componist leek het jammer te vinden om werken van zo'n goede kwaliteit na slechts een uitvoering voorgoed op te bergen. Om die reden besloot hij een aantal delen ervan te 'recycleren'. Daarnaast spaarde Bach met deze compositietechniek, beter bekend als 'parodie', heel wat kostbare tijd uit. Critici en muziekliefhebbers beschouwden deze techniek in de negentiende eeuw vaak als een gebrek aan inspiratie en originaliteit. Gelukkig veranderde dit idee vanaf de twintigste eeuw weer en besepte men dat kwaliteitsvolle muziek niet plots minderwaardig werd na hergebruik in een andere compositie. Daarnaast nam Bach nooit klakkeloos muzikale delen uit eerdere werken over. Vaak plaatste hij ze in andere toonaarden, veranderde hij de bezetting ervan of paste hij ze grondig aan de nieuwe context aan. Voor zijn *Kerstoratorium* liet Bach zich onder

andere inspireren door twee cantates die hij in 1733 schreef voor de verjaardagen van enkele keurvorsten uit Dresden.

Liturgische functie

Muziek maakte steeds een belangrijk deel uit van de liturgische diensten. Misvieringen werden opgevuld met orgelwerken en tussen de preken en gebeden door zongen de gelovigen verschillende koraalmelodieën. Toch waren het de cantates die het absolute muzikale hoogtepunt van de viering vormden. Telkens keken de aanwezige christenen reikhalzend uit naar dit moment. Helaas was het in de drie weken voor Kerstmis niet toegestaan om zulke grootschalige muziekwerken uit te voeren. Net zoals de vastenperiode voor Pasen, was dit een periode van boetedoening en voorbereiding op het meest betekenisvolle kerkelijke feest van het jaar. In 1734 legde Bach zich in die drie sobere weken sterk toe op de ontwikkeling van zijn zesdelige *Weihnachtsoratorium*. De eerste cantate hiervan werd uitgevoerd op Kerstmis en de laatste op Driekoningen. Om zoveel mogelijk mensen te laten meegenieten werd elk van de zes delen tweemaal gespeeld: een keer in de Nikolaikirche en een keer in de Thomaskirche.

Het verhaal muzikaal verteld

De evangelieteksten van Lucas en Mattheüs, verdeeld over de zes cantates, worden door Bach meesterlijk omgezet in muziek. Hij zet het verhaal kracht bij door de kleinste details van de tekst te vertalen in zijn compositie. Een voorbeeld: bij Christus' geboorte, een prachtige en belangrijke gebeurtenis, bereikt de melodie een hoogtepunt. Helaas was er voor Maria en Jozef geen plaats in de herberg, waardoor ze hun kind in een koude, houten kribbe moesten leggen. De dalende melodische lijn en het ernstige karakter van de muziek zetten de hardheid van deze ongelukkige situatie in de verf. Wat het vertelperspectief betreft, staan de meeste tekstfragmenten in de indirecte rede. De evangelist - hier vertolkt door de tenor - vertelt het verhaal aan de luisteraar, terwijl het koor en de solisten zorgen voor commentaar. Toch zijn er ook een aantal korte uitspraken die rechtstreeks door de personages aan ons worden overgebracht. De sopraan neemt de stem van de engel voor haar rekening, koning Herodes wordt vertolkt door de baszanger, en de koorleden nemen de rol van de overige engelen, de herders en de Wijzen op zich.

Over de eerste drie Weihnachts-cantates

Nadat het concert van start is gegaan met een schreeuw om hulp vanwege het Israëliëse volk, breekt het Kerstfeest los met de eerste levendige cantate '*Jauchzet, frohlocket!*'. De geboorte van Christus de Verlosser is een feit en de vreugde die deze gebeurtenis teweegbrengt, weerklinkt in de muziek. Trompetten en pauken nemen de bovenhand en de toonaard re groot bezorgt het eerste deel een feestelijk karakter. De tweede cantate '*Und es waren Hirten*' is heel wat contemplatiever. Hierin komt het verhaal van de herders aan bod. Terwijl zij 's nachts hun kudde hoeden, verschijnt er een engel die hen vertelt over Jezus' geboorte. Bach creëert hier een landelijke sfeer door maar liefst vier instrumenten uit de hobofamilie in te zetten, en door

heel wat pedaaltonen en triolen, typisch voor pastorale werken, toe te voegen. Na het *In dulce jubilo* van Dietrich Buxtehude, wordt het concert uitbundig afgesloten met de derde cantate 'Herrscher des Himmels'. Hierin keren de trompetten en de pauken, maar ook de toonaard re groot terug. Het absolute hoogtepunt ligt hier bij de aria 'Schließe, mein Herze, dies selige Wunder', waarin Maria het mirakel dat haar is overkomen, bezingt.

Van donker naar licht

De toevoeging van de twee minder bekende werken, geschreven door Stölzel en Buxtehude, is een keuze van Shunske Sato. *“Voor mij heel belangrijk: we gaan van donker naar licht. We beginnen niet met die eerste, overrompelende cantate maar met Stölzels Ach, dass die Hülfe aus Zion über Israel käme. Het werk, ooit in Bachs bibliotheek, gaat van mineur naar majeur, van vraag naar antwoord, van jammerklacht naar overwinning. Kortom, een prachtige inleiding op het jubelende geweld van 'Jauchzet, frohlocket!', de opening van de eerste cantate uit het Weihnachts.”*

De Nederlandse Bachvereniging geeft op deze manier een geheel eigen en unieke invulling aan het oratorium. Ze tracht een intense emotie bij ons op te wekken en ons volledig in de kerstsfeer te brengen, net zoals Bach dat ooit bij zijn publiek wist te doen.

OVER DE UITVOERDERS

De Nederlandse Bachvereniging

De Nederlandse Bachvereniging is een vocaal-instrumentaal ensemble dat zich al sinds 1921 met hart en ziel inzet om Bachs muziek met de wereld te delen. Aanvankelijk werd de Bachvereniging opgericht om de *Mattheüspassie* uit te voeren in de Grote Kerk van Naarden, maar dit bleef niet het enige doel. Alles van Bach voor iedereen: dat is het motto en de missie die ze zich vooropgesteld hadden. Afgelopen eeuw groeide de vereniging uit tot een van de toonaangevende ensembles op zowel nationaal als internationaal vlak. Elk jaar spelen ze met succes een zestigtal concerten in binnen- en buitenland. Hierbij houdt de Bachvereniging rekening met nieuwe muzikale tendensen enerzijds, en met de historische ontstaanscontext van de uitgevoerde werken anderzijds. Op die manier weten ze steeds opnieuw diepere lagen en verrassende schakeringen in Bachs muziek te ontdekken.

Shunske Sato

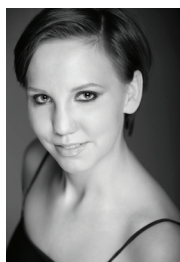
Shunske Sato is een van de beste violisten van zijn generatie. Al op tweejarige leeftijd begon hij te spelen onder impuls van zijn ouders, die zich ook veel bezighielden met muziek. Sato is een enorm veelzijdige en ervaren muzikant. Hij kan zowel met moderne als met authentieke instrumenten overweg, waardoor hij de ideale leider vormt voor de Nederlandse Bachvereniging. Met een frisse blik weet hij het ensemble aan te voeren in de muzikale werken van Bach en zijn tijdgenoten. Naast zijn job als

artistiek leider bij de Bachvereniging, doceert hij ook barokviool aan het Conservatorium van Amsterdam en is hij concertmeester van Concerto Köln. Als solist reisde hij al heel de wereld rond en speelde hij onder andere samen met het orkest van de Deutsche Oper in Berlijn en met het NHK Symphony Orchestra. Zijn carrière werd ondertussen bekroond met de publieksprijs en de tweede prijs van het Johann Sebastian Bach Concours in Leipzig.

Viola Blache

Viola Blache is een veelzijdige Duitse sopraan, die zich voornamelijk focust op oude muziek en hedendaagse muziek. In haar thuisstad Leipzig studeerde ze historische zang aan de Hochschule für Musik & Theater. Als soliste heeft Blache ondertussen al veel ervaring. Ze schitterde als solo-sopraan in een aantal opera's en in enkele grote oratoria waaronder Händels *Messiah* en Mendelssohns *Elias*. Ook het *Weihnachtsoratorium* staat reeds op haar cv. Regelmatig werkt Blache samen met hoog aangeschreven ensembles zoals Collegium Vocale Gent en Vox Luminis. Zelf richtte ze samen met enkele schoolvriendinnen het vocaal ensemble Sjaella op. Met een erg divers repertoire, bestaande uit klassieke muziek, jazz en hedendaagse muziek, treden ze regelmatig op in binnen- en buitenland. Intussen werd Blache al beloond met awards en ereplaatsen in verschillende zangwedstrijden, waaronder de Internationale Bach-competitie in Leipzig.

Ulrike Malotta

In 2018 studeerde de Duitse mezzosopraan Ulrike Malotta af als master in de zang aan de Hochschule für Musik und Theater München en aan de Hochschule für Musik und Darstellende Kunst Frankfurt. Al snel maakte ze met haar gevoelige stem en haar podiumprésence indruk op heel wat kenners, waardoor ze op korte tijd uitgroeide tot een veelgevraagde mezzosopraan. Tijdens het *Weihnachtsoratorium* zal ze de altpartij voor haar rekening nemen, al is het niet de eerste keer dat ze dit doet. Samen met het Kammerorchester Basel en het Bavarian Radio Choir onder leiding van Howard Arman toerde ze rond om Bachs oratorium op verschillende plekken uit te voeren. Verder werkte ze samen met bekende dirigenten als Lars Ulrik Mortensen, Alexander Liebreich en Ulf Schirmer, en met orkesten als het Bochum Symphony Orchestra en het Munich Radio Orchestra. Doorheen de jaren werd haar muzikale werk al talrijk gedocumenteerd op CD's.

Marcel Beekman

De Nederlandse tenor Marcel Beekman brak internationaal door toen hij de rol van Platée in Rameau's gelijknamige opera met succes vertolkte. Hij is vooral gekend omwille van zijn vele operarollen en om zijn uitvoeringen van oude en hedendaagse klassieke muziek. Beekman reisde al naar vele plaatsen in de wereld, gaande van Europa en de Verenigde Staten tot het Midden-Oosten, Zuid-Afrika en Japan. Onder leiding van gespecialiseerde dirigenten zoals William Christie en Richard Egarr voerde hij werken uit de Duitse, Franse en Italiaanse barok uit. Dit deed hij in allerlei belangrijke concertzalen en op grote festivals

als de Salzburger Festspiele. In 2016 zong Beekman de rol van Paus Innocenzo XI in de opera *Theatre of the World* van Louis Andriessen. Voor deze prestatie werd hij enorm geloofd. De CD met de live-opname hiervan, uitgebracht door het LA Philharmonic Orchestra, werd in 2018 zelfs genomineerd voor de BBC Music Magazine Awards in de categorie opera.

Matthias Helm

Matthias Helm is een Oostenrijkse bariton, die tijdens het *Weihnachtsoratorium* de baspartij op zich zal nemen. Hij studeerde af als solozanger aan de Universität für Musik und Darstellende Kunst in Wenen en is gespecialiseerd in de uitvoering van liederen en oratoria. Hij zong al vaak mee in passies en oratoria van Bach, Händel, Haydn en Mendelssohn. Zijn prestaties bleven niet onopgemerkt, wat ervoor zorgde dat hij steeds vaker te gast gevraagd werd op grote festivals en in diverse concertzalen. Zo zong hij onder andere in het Teatro Monumental Madrid, in het Musikverein Wien en in het Festspielhaus St.

Pölten. Helms recitals werden altijd enthousiast onthaald en dat gold ook voor zijn opname van Schuberts *Die Schöne Müllerin*, in samenwerking met het gitaarduo Hasard. Deze CD werd in oktober 2016 bekroond met de Ö1 Pasticcio Prijs, uitgereikt door de Oostenrijkse radiozender Ö1 en de krant Der Standard.

TEKSTEN

Gottfried Heinrich Stölzel

Ach daß die Hülfe aus Zion über Israel käme

Chor

*Ach daß die Hülfe aus Zion
über Israel käme und der Herr
sein gefangen Volk erlösete!
So würde Jacob fröhlich sein
und Israel sich freuen.*

Koor

Ach, kwam de hulp uit Sion
maar over Israëel en verloste de Heer
zijn gefangen volk maar!
Dan zou Jacob vrolijk zijn
en zou Israëel zich verheugen

Johann Sebastian Bach

Jauchzet, Frohlocket!

1. Koor

*Jauchzet, frohlocket,
auf, preiset die Tage,
rühmet, was heute
der Höchste getan!
Lasset das Zagen,
verbannet die Klage,
stimmet voll Jauchzen
und Fröhlichkeit an!
Dienet dem Höchsten
mit herrlichen Chören,
laßt uns den Namen
des Herrschers verehren!*

Juich en jubel,
prijz de dagen,
roem wat de Allerhoogste
heden heeft gedaan!
Houd op met aarzelen,
verban het klagen,
hef een vrolijk
gejuich aan!
Dien de Allerhoogste
met prachtige koren,
laten wij de naam
van de Heerser vereren!

2. Recitatief – Evangelist

*Es begab sich aber zu der Zeit,
daß ein Gebot von dem Kaiser
Augusto ausging, daß alle Welt
geschätzt würde.
Und jedermann ging,
daß er sich schätzen ließe,
ein jeglicher in seine Stadt.
Da machte sich auch auf
Joseph aus Galiläa,*

Het geschiedde in die dagen
dat er een bevel uitging
van keizer Augustus, dat iedereen
moest worden ingeschreven.
En iedereen ging op reis
om zich te laten inschrijven,
ieder naar zijn eigen stad.
Ook ging op weg
Jozef uit Galilea,

*aus der Stadt Nazareth,
in das jüdische Land zur Stadt David,
die da heißt Bethlehem;
darum, daß er von dem Hause
und Geschlechte David war:
auf daß er sich schätzen ließe
mit Maria, seinem vertrauten Weibe,
die war schwanger.
Und als sie daselbst waren,
kam die Zeit, daß sie gebären sollte.*

3. Recitatief – alt

*Nun wird mein liebster Bräutigam,
nun wird der Held aus Davids Stamm
zum Trost, zum Heil der Erden
einmal geboren werden.
Nun wird der Stern aus Jakob scheinen,
sein Strahl bricht schon hervor.
Auf, Zion, und verlasse nun das Weinen,
dein Wohl steigt hoch empör!*

4. Aria – alt

*Bereite dich, Zion,
mit zärtlichen Trieben,
den Schönsten, den Liebsten
bald bei dir zu sehn!
Deine Wangen müssen heut
viel schöner prangen, eile,
den Bräutigam sehnlichst zu lieben!*

5. Koraal

*Wie soll ich dich empfangen
und wie begegn' ich dir?
O aller Welt Verlangen,
o meiner Seelen Zier!
O Jesu, Jesu, setze
mir selbst die Fackel bei,
damit, was dich ergötze,
mir kund und wissend sei!*

uit de stad Nazareth,
naar Judea naar de stad van David
die Bethlehem heet, omdat
hij uit het huis en het
geslacht van David was,
om zich te laten inschrijven
met Maria, zijn ondertrouwde vrouw,
die zwanger was.
En toen ze daar waren,
kwam het moment dat ze zou baren.

Nu zal mijn liefste bruidegom,
nu zal de held uit de stam van David
tot troost, tot heil van de aarde
geboren worden.
Nu zal de ster uit Jacob schijnen,
zijn stralen worden al zichtbaar.
Komaan, Sion, houd nu op met wenen,
je heil stijgt hoog op!

Bereid je erop voor, Sion,
met tedere gevoelens,
dat je weldra de mooiste, de liefste
bij je zult zien!
Je wangen moeten vandaag
nog blozender zijn, haast je
om je bruidegom vurig lief te hebben!

Hoe moet ik u ontvangen
en hoe ontmoet ik u?
O, ieders verlangen,
o, sieraad van mijn ziel!
O Jezus, Jezus, licht
mij zelf bij met de fakkel
opdat ik begrijp en weet
wat u behaagt!

6. Recitatief - Evangelist

*Und sie gebar ihren ersten Sohn
und wickelte ihn in Windeln
und legte ihn in eine Krippen,
denn sie hatten sonst keinen Raum
in der Herberge.*

7. Recitatief - bas / Choral – sopraan

*Er ist auf Erden kommen arm,
Wer will die Liebe recht erhöhen,
die unser Heiland vor uns hegt?
daß er unser sich erbarm
Ja, wer vermag es einzusehen,
wie ihn der Menschen Leid bewegt?
und in dem Himmel mache reich
Des Höchsten Sohn kömmt in die Welt,
weil ihm ihr Heil so wohl gefällt,
und seinen lieben Engeln gleich.
so will er selbst als Mensch geboren werden.
Kyrieleis!*

8. Aria - bas

*Großer Herr, o starker König,
liebster Heiland, o wie wenig
achtetst du der Erden Pracht!
Der die ganze Welt erhält,
ihre Pracht und Zier erschaffen,
muß in harten Krippen schlafen.*

9. Koraal

*Ach mein herzlichstes Jesulein,
mach dir ein rein sanft Bettelein,
zu ruhn in meines Herzens Schrein,
daß ich nimmer vergesse dein!*

En zij baarde haar eerste zoon
en wikkelde hem in doeken
en legde hem in een kribbe,
want er was voor hen geen plaats
in de herberg.

Hij is arm op aarde gekomen
Wie kan genoeg de liefde prijzen
die onze Heiland voor ons koestert?
om zich over ons te ontfermen,
Ja, wie kan begrijpen
hoe het leed van de mensen hem raakt?
en ons rijk te maken in de hemel
De zoon van de Allerhoogste komt in de wereld
omdat haar heil hem zo ter harte gaat,
en gelijk te maken aan zijn lieve engelen.
daarom wil hij zelf als mens geboren worden.
Kyrie eleis!

Grote Heer, o sterke Koning.
liefste Heiland, o, hoe weinig
hecht u aan de pracht van de aarde!
Hij die de hele wereld bewaart
en haar pracht en tooi heeft geschapen,
moet in een harde kribbe slapen.

Ach, mijn allerliefste Jezuskind,
maak een schoon zacht bedje
om in te rusten in de schrijn van mijn hart,
opdat ik u nooit vergeet!

Johann Sebastian Bach

Und es waren Hirten

1. Sinfonia

2. Recitatief (Evangelist)

*Und es waren Hirten in derselben Gegend
auf dem Felde bei den Hürden,
die hüteten des Nachts ihre Herde.
Und siehe, des Herren Engel trat zu ihnen,
und die Klarheit des Herren leuchtet um sie,
und sie fürchten sich sehr.*

En er waren herders in die streek
in het veld bij de omheinde weiden,
die waakten in de nacht over hun kudde.
En zie, de engel van de Heer kwam naar hen toe,
en het licht van de Heer omstraalde hen,
en zij vreesden zeer.

3. Koraal

*Brich an, o schönes Morgenlicht,
und laß den Himmel tagen!
Du Hirtenvolk, erschrecke nicht,
weil dir die Engel sagen,
daß dieses schwache Knäbelein
soll unser Trost und Freude sein,
dazu den Satan zwingen
und letztlich Friede bringen!*

Breek aan, o prachtig ochtendlicht
en laat de hemel licht worden!
O herdersvolk, schrik niet,
want de engelen vertellen je
dat dit zwakke knaapje
onze troost en onze vreugde zal zijn,
dat hij bovendien de satan zal bedwingen
en ten slotte vrede zal brengen!

4. Recitatief (Evangelist, sopraan)

*Und der Engel sprach zu ihnen:
Fürchtet euch nicht, siehe,
ich verkündige euch große Freude,
die allem Volke widerfahren wird.
Denn euch ist heute der Heiland geboren,
welcher ist Christus, der Herr,
in der Stadt David.*

En de engel sprak tot hen:
Vrees niet, zie,
ik verkondig u een grote vreugde,
die het hele volk ten deel zal vallen.
Want voor jullie is heden de Heiland geboren,
die Christus de Heer is,
in de stad van David.

5. Recitatief (bas)

*Was Gott dem Abraham verheißten,
das läßt er nun dem Hirtenchor erfüllt
erweisen.
Ein Hirt hat alles das zuvor
von Gott erfahren müssen.
Und nun muß auch ein Hirt die Tat,
was er damals versprochen hat,
zuerst erfüllet wissen.*

Van dat wat God aan Abraham had beloofd
toont hij nu de vervulling aan het herderskoor.
Een herder heeft dat alles destijds
van God moeten horen,
en nu moet ook een herder dat
wat hij toen heeft beloofd
als eerste vervuld zien.

6. Aria (tenor)

*Frohe Hirten, eilt, ach eilet,
eh ihr euch zu lang verweilet,
eilt, das holde Kind zu sehn!
Geht, die Freude heißt zu schön,
sucht die Anmut zu gewinnen,
geht und labet Herz und Sinnen!*

Verheugde herders, haast je, ach, haast je,
voordat jullie te lang talmen,
haast je om naar het lieflijke kind te gaan
kijken.

Ga, de vreugde is te mooi,
probeer de lieflijkheid te verkrijgen,
ga en laaf hart en zinnen!

7. Recitatief (Evangelist)

*Und das habt zum Zeichen:
ihr werdet finden das Kind
in Windeln gewickelt und in einer Krippe
liegen.*

En laat dit het teken zijn:
jullie zullen het kind vinden in doeken
gewikkeld en liggend in een kribbe.

8. Koraal

*Schaut hin, dort liegt im finstern Stall,
des Herrschaft gehet überall!
Da Speise vormals sucht ein Rind,
da ruhet itzt der Jungfrau'n Kind.*

Kijk toch, daar ligt in de duistere stal
hij die over alles heerst!
Waar eens een rund zijn voedsel zocht,
daar rust nu het kind van de maagd.

9. Recitatief (bas)

*So geht denn hin, ihr Hirten, geht,
daß ihr das Wunder seht:
Und findet ihr des Höchsten Sohn
in einer harten Krippe liegen,
so singet ihm bei seiner Wiegen
aus einem süßen Ton
und mit gesamtem Chor
dies Lied zur Ruhe vor!*

Ga dan, herders, ga,
zodat jullie het wonder zien.
En als jullie de zoon van de Allerhoogste
vinden,
liggend in een harde kribbe,
zing dan voor hem bij zijn wieg
op zoete toon
en met het hele koor
dit slaapliedje!

10. Aria (alt)

*Schlafe, mein Liebster, genieße der Ruh,
wache nach diesem vor aller Gedeihen!
Labe die Brust,
empfinde die Lust,
wo wir unser Herz erfreuen!*

Slaap, mijn liefste, geniet van je rust
en ontwaak daarna voor het welzijn van allen!
Verkwik je ziel,
ervaar het genot
dat ons hart verblijdt!

11. Recitatief (Evangelist)

*Und alsobald war da bei dem Engel
die Menge der himmlischen Heerscharen,
die lobten Gott und sprachen:*

12. Koor

*Ehre sei Gott in der Höhe
und Friede auf Erden
und den Menschen ein Wohlgefallen.*

13. Recitatief (bas)

*So recht, ihr Engel, jauchzt und singet,
daß es uns heut so schön gelinget!
Auf denn! wir stimmen mit euch ein,
uns kann es so wie euch erfreun.*

14. Koraal

*Wir singen dir in deinem Heer
aus aller Kraft Lob, Preis und Ehr,
daß du, o lang gewünschter Gast,
dich nunmehr eingestellt hast.*

En plotseling was er bij de engel
een groot hemels leger,
dat God loofde en sprak:

Ere zij God in den hoge,
en vrede op aarde
en in de mensen een welbehagen.

Goed dan, engelen, juich en zing,
omdat ons heden zoiets goeds overkomt!
Komaan, wij zingen met u mee,
wij zijn even blij als u.

Wij zingen voor u in uw leger
uit alle macht uw lof, prijs en eer,
omdat u, o gast naar wie wij zo hebben
verlangd, nu gekomen bent.

Dietrich Buxtehude

In dulci jubilo

*In dulci jubilo,
nun singet und seid froh!
Unsers Herzens Wonne
leit in praesepio,
und leuchtet als die Sonne.
Matris in gremio,
Alpha es et O!*

*O Jesu parvule
nach dir ist mir so weh!
Tröst' mir mein Gemüte
o puer optime
durch alle deine Güte
o princeps gloriae.
Trahe me post te!*

Zing nu in zoete vreugde,
en wees blij!
De gelukzaligheid van ons hart
ligt in de kribbe
en straalt als de zon.
In de schoot van je moeder
ben jij de alfa en de omega!

O kleine Jezus,
ik verlang zo smartelijk naar je!
Troost mijn gemoed,
o prachtig kind,
en maak met al je goedheid,
o glorievorst,
dat ik jou volg!

*O Patris caritas!
O Nati lenitas!
Wir wären all verloren
per nostra crimina
so hat er uns erworben
coelorum gaudia
Eia, wären wir da!*

*Ubi sunt gaudia
nirgend mehr denn da!
Da die Engel singen
nova cantica,
und die Schellen klingen
in regis curia.
Eia, wären wir da!*

O liefde van de vader!
O zachtheid van de boreling!
We zouden allemaal verloren zijn
om onze zonden,
maar hij heeft voor ons de vreugde
van de hemel verworven.
O, waren we daar maar!

Nergens is méér vreugde
dan daar!
Waar de engelen
nieuwe liederen zingen
en de bellen klinken
in de hof van de koning.
O, waren we daar maar!

Johann Sebastian Bach **Herrscher des Himmels**

1. Koor

*Herrscher des Himmels, erhöre das Lallen,
laß dir die matten Gesänge gefallen,
wenn dich dein Zion mit Psalmen erhöht!
Höre der Herzen frohlockendes Preisen,
wenn wir dir itzo die Ehrfurcht erweisen,
weil unsre Wohlfahrt befestiget steht!*

Heerser van de hemel, luister naar ons gestamel,
geniet van onze zwakke liederen
wanneer uw Sion u met psalmen prijst!
Hoor de jubelende lofzangen van ons hart
wanneer wij u nu eerbied betonen
omdat wij zeker kunnen zijn van ons heil.

2. Recitatief (Evangelist)

*Und da die Engel von ihnen
gen Himmel fuhren,
sprach die Hirten untereinander:*

En toen de engelen weer teruggingen
naar de hemel
zeiden de herders tegen elkaar:

3. Koor

*Lasset uns nun gehen gen Bethlehem
und die Geschichte sehen, die da geschehen ist,
die uns der Herr kundgetan hat.*

Laten wij nu naar Bethlehem gaan
om te zien wat er is gebeurd en wat de
Heer ons heeft verkondigd.

4. Recitatief (bas)

*Er hat sein Volk getröst',
er hat sein Israel erlöst,
die Hülf aus Zion hergesendet
und unser Leid geendet.
Seht, Hirten, dies hat er getan;
geht, dieses trifft ihr an!*

Hij heeft zijn volk getroost,
hij heeft zijn Israel verlost,
de hulp vanuit Sion gezonden
en een einde gemaakt aan ons lijden.
Zie, herders, dat heeft hij gedaan,
ga, dat treffen jullie aan.

5. Koraal

*Dies hat er alles uns getan,
sein groß Lieb zu zeigen an;
des freu sich alle Christenheit
und dank ihm des in Ewigkeit.
Kyrieleis!*

Dit heeft hij allemaal voor ons gedaan
om zijn grote liefde te tonen;
laat de hele christenheid zich daarover
verheugen en hem ervoor bedanken
in eeuwigheid.
Kyrie eleis!

6. Aria (duet - sopraan, bas)

*Herr, dein Mitleid, dein Erbarmen
tröstet uns und macht uns frei.
Deine holde Gunst und Liebe,
deine wundersamen Triebe
machen deine Vätertreu
wieder neu*

Heer, uw medelijden, uw ontferming
troost ons en maakt ons vrij.
Uw liefhebbende genade en liefde,
uw wonderbaarlijke gevoelens
maken uw vadertrouw
weer nieuw.

7. Recitatief (Evangelist)

*Und sie kamen eilend und funden beide,
Mariam und Joseph,
dazu das Kind in der Krippe liegen.
Da sie es aber gesehen hatten,
breiteten sie das Wort aus,
welches zu ihnen von diesem Kind
gesaget war.
Und alle, vor die es kam,
wunderten sich der Rede,
die ihnen die Hirten gesaget hatten.
Maria aber behielt alle diese Worte
und bewegte sie in ihrem Herzen.*

En zij gingen haastig en vonden hen beiden,
Maria en Jozef,
en ook het kind, liggend in de kribbe.
En toen ze het hadden gezien,
vertelden zij overal
wat er over dat kind tot hen
gezegd was.
En iedereen die het hoorde
verwonderde zich over het verhaal
dat de herders hun hadden verteld
En Maria bewaarde al die woorden
en overwoog ze in haar hart.

8. Aria (alt)

*Schließe, mein Herze, dies selige Wunder
fest in deinem Glauben ein!*

*Lasse dies Wunder, die göttlichen Werke
immer zur Stärke
deines schwachen Glaubens sein!*

Mijn hart, berg dit gezegende wonder
stevig op in je geloof!

Laat dat wonder, dat werk van God
altijd kracht geven
aan je zwakke geloof!

9. Recitatief (alt)

*Ja, ja, mein Herz soll es bewahren,
was es an dieser holden Zeit
zu seiner Seligkeit
für sicheren Beweis erfahren.*

Ja, ja, mijn hart zal bewaren
wat het in deze heerlijke tijd
tot zijn zaligheid
als een betrouwbaar bewijs heeft ervaren.

10. Koraal

*Ich will dich mit Fleiß bewahren,
ich will dir leben hier,
dir will ich abfahren,
mit dir will ich endlich schweben
voller Freud ohne Zeit
dort im andern Leben.*

Ik zal u ijverig bewaren,
ik wil hier voor u leven,
naar u wil ik vertrekken,
met u wil ik ten slotte zweven
vol vreugde tijdloos
daarginds in het andere leven.

11. Recitatief (Evangelist)

*Und die Hirten kehrten wieder um,
preiseten und lobten Gott um alles,
das sie gesehen und gehöret hatten,
wie denn zu ihnen gesaget war.*

En de herders keerden terug,
prezen en loofden God om alles
wat ze hadden gezien en gehoord,
zoals het hun gezegd was.

12. Koraal

*Seid froh dieweil,
daß euer Heil
ist hie ein Gott
und auch ein Mensch geboren,
der, welcher ist
der Herr und Christ
in Davids Stadt,
von vielen auserkoren.*

Wees verheugd
omdat jullie heil
hier is geboren als God
en ook als mens,
hij die de Heer
en de Christus is,
in Davids stad,
uit vele verkozen.

13. Koor

*Herrscher des Himmels, erhöere das Lallen,
laß dir die matten Gesänge gefallen,
wenn dich dein Zion mit Psalmen erhöht!
Höre der Herzen frohlockendes Preisen,
wenn wir dir itzo die Ehrfurcht erweisen,
weil unsre Wohlfahrt befestiget steht!*

Heerser van de hemel, luister naar ons gestamel,
geniet van onze zwakke liederen
wanneer uw Sion u met psalmen prijst!
Hoor de jubelende lofzangen van ons hart
wanneer wij u nu eerbied betonen
omdat wij zeker kunnen zijn van ons heil.

STRUCTURELE SPONSORS & PARTNERS & SUBSIDIËNTEN

HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP **CCHA.BE/KLASSIEK**